

Dissertatio medica de urinis / [Florianus Gerstmann].

Contributors

Gerstmann, Florianus, active 1622.
Sennert, Daniel, 1572-1637
Universität Wittenberg

Publication/Creation

[Wittenberg] : C. Tham, [1622]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ruxhvaqb>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISSERTATIO
MEDICA,

De

URINIS,

Quam

In celeberrima Septemvirali

ad ALBIM ACADEMIA,

Præsidente

VIRO CLARISSIMO, EXCELLEN-
TISSIMO, EXPERIENTISSIMO,

DN. DANIELE SENNERTO,

MED. DOCT. CELEBERRIMO,

PROF. PUBL. SOLERTISS. FACULTATIS-

que MEDICÆ SENIORE meritiss. Præceptore
suo ætatem venerando,

Publicè

AMICÆ VENTILATIONI

subjicit

FLORIANUS GERSTMANN,

Bol. Siles.

Habebitur in Auditorio MEDICORUM,

horis matutinis,

ad diem 11. Maji, anni 1622.

DISSEMINATION

MEDICAL

URINARY

OF

INFECTION

AND

PROSTITUTION

BY

THE

AMERICAN

PHYSICAL

AND

MENTAL

SCIENCE

AND

THE

ART

OF

THE

ART

OF

THE

ART

Prooemium.

NIL certè in totâ Medicinâ tot tantisq; difficultatibus ac tricis est implicatum, ac ea doctrina, quæ de Urinis, ut & quæ de Pulsibus agit. Id quod præter Medicos alios quamplurimos ratum facit Laurent. Scholzius Epist. 47. difficultatem rei hujus inibi exaggerans, eâ potissimum de causâ: quod licet Medici optimè has doctrinas norint, nobis tamen vel imponant, ut augures populo Rom. faciebant; vel certè non ita explicent, ut intelligentiâ rem obscuram comprehendere liceat. Quare ob dubia quedam ex tanta autorum hac in re tum obscuritate, tum discrepantiâ enata, Urinarum doctrinam publicæ disquisitioni subicere, eamq; secundum singulas Medicinæ partes perpendere volumus, sperantes, nos nulli non rem gratam facturos, & si quedam crassâ Minervâ dicta irrepperint, facile apud doctos veniam impetraturos.

T H E S I S I.

CUM nihil omnium, quæ ad corporis nostri sustentationem, instaurationemque ejus, quod absumtum est, quotidie ingeruntur, sincerum planè ac naturæ nostræ exactè respondens inveniatur: sed unum quodlibet ex iis aliquas superfluitates post se relinquat, provida & sagax Natura canales, per quos è corpore tales exturbari debeant, construxit.

II. Ita post primam, quæ in ventriculo fit, coctionem relinquuntur duo excremēta, alterum crassius, alterum tenuius. Crassius è ventriculo ad intestina delatum, postquam aliquandiu ibi substiterit, motu partim naturali partim animali per alvum exturbatur. Tenuius verò, usum præstans corpori, devehendo Chylum ex intestinis ad venas & Epar, aliquandiu in corpore retinetur, donec, ut paulò post dicitur, per canales urinarios excernatur.

III. Eadem & reliquorum coctionum est ratio. Ea enim, quæ in singulis partibus fit, itidem duo relinquit excrementa, alterum crassum, tenue alterum: quorum utrumq; per angustos cutis meatus partim sensibiliter partim insensibiliter expellitur.

IV. In sanguinis coctione etiam duo generantur excrementa, nimirum bilis & serosi humores, à quibus sanguis, ut purus & ad corpus alendum idoneus fiat, purgandus est. Itaq; natura vesicam bili excipienda dicatam Epati apposuit, ex qua rursus ad intestina demittitur bilis, ut suâ acrimoniâ vim intestinorum expultricem ad noxiorum expulsionem stimulet. Serum verò cum aquosâ materiâ ad sanguinem diluendum in venam cavam ablegatur: cujus pars aliqua, statim ac illuc delata fuerit per venas emulgen-

emulgentes à renibus attrahitur, & per Ureteres in vesicam demittitur: pars verò per corporis ambitum unà dispergitur, non solum in venas, sed & arterias: quæ, ubi munere suo satis functa est, remigrat ad venam cavam, & arteriam aortam, hinc renes illud cum portione aliqua sanguinis sibi pro nutrimento necessarij attrahunt, tandemq; illud tanquam inutile ad vesicam propellunt: quo in loco demum propriè urina dici meretur.

V. Nominatur autem hoc excrementum à Græcis *ὀρῖς* vel *ὀρῖμα*: Lat. Urina: quæ est excrementum serosum & aquosum secundæ coctionis, quod una cum reliquijs nonnullis tertiæ coctionis & aliis humoribus ex venis & arteriis per vasa emulgentia renes proliciunt, & per ureteres in vesicam demittunt.

VI. Ex qua Definitione patet, minus propriè locutum fuisse Plinium, qui urinam etiam pro spermate usurpat, ut, quando dicit, *Urina genitalis*.

VII. Nonnunquam autem hæc intra limites à natura sibi præscriptos continetur, nonnunquam extra eos evagatur.

VIII. Si intra limites à natura positos maneat, in colore sit aurea seu citrina, Topasii colorem referens, qui color indicio est, bilem (sub qua & salsam serosam humiditatem intelligimus) nec nimis calidam, nec nimia copia, quam par erat, generari: In consistentiâ sit mediocris, ita ut nec nimis crassa, nec nimis tenuis, nec turbida, nec oleacea deprehendatur. Talis enim urina coctionem perfectam arguit, ut habet Gal. I. de Crisib. c. 12.

IX. Contentorum (quæ tria numerantur ab autoribus, nimirum sedimentum, suspensio & nubecula, quanquam posteriora duo interdum pro uno habeat Hipp.) unum in tali Urina appareat mediocre, æquale, sit continuum sibi & coactum tanquam unum corpus, cuius partes non videntur esse veluti rugis inter se conjunctæ, sit album.

X. Talis quoq; Urina quantitate potui assumpto ex æsse respondere debet.

XI. Verum, quæ jam de Urina hominis optimè temperati dicta sunt, ea non ad omnes sanorum Urinas applicanda, cum magna sit sanitatis latitudo, & insuper temperamentum, ætas, sexus, anni tempora & alia, quatenus ad hunc vel illum humorem copiosius producendum concurrunt, eam multum variant.

XII. Calidi enim Urinas habent coloratiores & tenuiores, & paucioris sedimenti frigidioribus; ideo, quia calor plus procreat bilis & exactius crassas partes elaborat, unde tenuiores evadunt, & sedimenti minus suppeditant.

XIII. Pueri mingunt Urinam albidam crassiore, copiosiorisq; sedimenti, eo quod præter nimiam humiditatem, quâ pollent, etiam plurimum cibi ingerant, multasque cruditates coacervent, unde Urina crassior fit, habetq; multum sedimenti.

XIV. Jvenes reddunt Urinas tenuiores, coloratiores & paucioris sedimenti, ob calorem acriorem, qui partes magis attenuat, bilem, huicq; cognatos humores gignit, & crudeos succos diligentius elaborat.

XV. Senes emittunt Urinas albas, tenues & sine contentis. Verum, si in talibus debilitati caloris accedat insuper error in victu, cruditates cumulant, quæ Urinas crassiores cum multo sedimento gignūt.

XVI. Virorum Urinæ sunt coloratiores, tenuiores, & pauciora habent contenta: præcipuè quia calor eorum est auctior, qui etiam laboribus, quibus exercentur, magis intenditur. Fœminæ verò contrarias emittunt Urinas, ob causas prioribus contrarias, & præterea, quod plerumq; aliquid ex utero Urinis earum misceatur.

XVII. Anni quoque tempora, cœli status, labores, somnus & vigiliæ tantum Urinas variant, quantum nativum calorem ab optimo suo statu dejiciunt.

XVIII. Si Urina limites naturales excedat, variè variorum morborū & symptomatum causa existit.

XIX. Et quidem morbos inducit, dum vel suo pte vel alieno vitio qualitate peccat, vel non justâ quantitate excernitur.

XX. Qualitate peccat, & quidem proprio vitio, dum Urina acrior, quàm justum erat, evadit, ut partes erodat: idque interdum per Crisin tum acutarum & diuturnarum febrium, tum partium aliarum affectarum.

XXI. Alieno vitio, ut quando vel nimio coitu, vel morbo vel medicamento exaruit glandula ad radicem penis collocata, cujus veluti oleo naturali solet perungi fistula urinaria, quo ab injuriis Urinæ quantumvis naturaliter constitutæ defenditur: vel quando loco illius humiditatis naturalis exinde virulenta quædam materia effunditur, quæ Urinæ ardorem producit.

XXII.

XXII. Quo facto ulcera inducuntur partibus, quas præterlabitur urina, perniciosissima, quin & sæpe maligna, adeo, ut locus ab extra etiam nigro colore tingatur.

XXIII. Quantitate peccat Urina, dum vel excedit, vel deficit. Dum excedit propter humorum tenuitatem & corporis raritatem, subitam ejus extenuationem inducit, ut habet Gal. comm. in aph. 28. S. 2.

XXIV. Interdum in abdomen exstillat vel exsudat materia Urinæ, & oritur Ascites.

XXV. Nec raro Urina præter naturæ eursum diutius in corpore retenta Intemp. procreat; cum humores diutius alicubi retenti qualitates quas habent, corpori communicent.

XXVI. Symptomata verò inducit, quatenus peccat vel secundum substantiam, vel qualitatem, vel quantitatem, vel excretionis modum & tempus.

XXVII. Duas idcirco potissimum symptomatum species generat Urina, nimirum primam, scilicet actionum læsarum, quatenus peccat tempore & modo excernendi, & tertiam scilicet quam in excretis vocant quatenus peccat vel secundum substantiam vel qualitatem vel quantitatem.

XXVIII. Tempore exeundi peccans Urina facit involuntarium Urinæ exitum: idq; vel ob Urinæ ardorem, vel læsionem musculi vesicæ claudentis tum à frigore, tum alia noxa nervis ad hunc tendentibus illata: cujus rei exempla habet Schenckius l. 3. obs. & Scaliger Exerc. 344. S. 6. alterius meminit, qui audito Phormingis sonitu illico Urinam facere coactus fuerit: causam ejus rei peculiarem loco dicto adducit.

XXIX.

XXIX. Modo exeundi peccat dum per alias quàm naturę consuetas vias evacuatur: ut quando refertur Platero Tom. 3. pag. 836. cuidam ob inflictum vulnus Urina per inguina exivit, vel ob obstructos meatus urinarios teste Benevenio de Abd: morb: cap. 7. Mar. Donato lib. 4. Hist. Med. mirabil. per anum evacuata fuit: vel quando formosissimæ cuidam puellæ attestante eodem Mar. Don. potus ea copia & colore, quo assumptus erat per præcordia exudavit: vel teste Platero cuidam puellæ annos 13. natæ Urina per aures exivit.

XXX. Quantitate Symptomatica evadit Urina, quando rursus vel justam quantitatem excedit, vel in ea deficit.

XXXI. Justam quantitatem Urina excessit in eo, cuius meminit Guil. Adolph. Scribonius libel: de Ur. insp: qui vix quadrantem bibisset, & tamen singulis diebus 4. vel 5. cantharos Urinæ excreverit: Et in puella cuius mentionem facit Cardan. lib. 8. de var. cap. 44. quæ plus Urinæ intra dies aliquot emisit, quàm ipsa ponderaret.

XXXII. In quâtitate verò defecit in Moniali quadam cui Medico vocato, ad propulsanda Symptomata melancholica, quæ ex spectrorum contuitu contraxerat, Urina suppressa est, ita ut per menses 6. nihil Urinæ excreverit.

XXXIII. Omnino supprimitur Urina vel vacuâ vesicâ vel eâdem plenâ. Dum vacua vesica supprimitur, argumentum est, Urinam non transire ad vesicam, ob vitium vel in ureteribus, vel renibus, vel crassioribus intestinis.

XXXIV. Plenâ vesicâ supprimitur Vrina vel â cau-
sis Internis, vel Externis. Interna causa est morbo-
sa affectio ipsius vesicæ. Externæ sunt negligentes
mejendi occasionem: ut convivia, urgentia nego-
cia, conciones &c.

XXXV. Et hisce modis retenta Vrina sæpiùs retro-
cedit ad partes penitiores ibiq; Epilepsiam, Coma,
& alia sæva sympt. excitat.

XXXVI. In substantia & qualitate symptomatica
redditur Vrina, vel quando secundum consistenti-
am, vel secundum colorem, vel secundum odorem,
vel secundum contentorum rationem, â naturali sta-
tu recedit.

XXXVII. In consistentia Vrina symptomatica est
vel crassa nimis, vel nimis tenuis: utraq; vel clara,
vel turbulenta, vel oleacea.

XXXVIII. Crassa est, quæ multum serosæ humidi-
tatis aut aliorum etiam humorum admistum conti-
net: Tenuis verò, quæ ferè ex aquosâ & potulenta
materia constat: Serosi verò, & falsi illius, quod in
Epate & venis secernitur, vel etiam alterius humo-
ris nihil aut parum admistum habet.

XXXIX. Vrina clara est, quam visus nostri acies
penetrare potest, Turbida verò quæ visum nostrum
penetrare non sinit.

XL. Turbulentæ Vrinæ, vel claræ minguntur, &
postea vel per se, vel ab externo frigore turbantur,
atq; â calore externo splendorem pristinum recipi-
unt: vel turbulentæ excernuntur, atq; â calore ex-
terno splendorem non accipiunt, sed spontè subsi-
dentibus partibus crassioribus postea clarescunt vel
turbidæ minguntur, & neq; externo calore clario-
res

res evadunt, neq; etiam spontè crassas partes depo-
nunt: tales Vrinæ vulgo confusas vocant.

XLI. Oleaceæ (primi generis) sunt, quæ etsi non sunt
pingues, oleum tamen substantia & colore referunt.

XLII. Differentiæ in colore, etsi à diversis auctori-
bus diversæ, eaq; quamplurimæ, circumferuntur,
nobis tamen eas ad angustos cancellos redigere pla-
cet, cum illi, qui has exactè noverit, reliquæ inventu
& judicatu non fuerint difficiles.

XLIII. Sex autem potissimum differentias princi-
pales in colore Vrinarum constituemus 1. Est albus
ad quem referuntur, aquosus, Crystallinus, lacteus.
2. Est pallidus, qualis in ochra peculiari terræ gene-
re conspicitur, qui comprehendit & suppallidam:
3. Flammeus, qui apparet in vitro, & igne ardente &
clarè lucente, comprehenditurq; sub eo subigneus
seu subfulvus. 4. Flavus, qui nitidior, & splendidior
aliquantulum est priore, habetq; hæc differentia et-
iam suos, quibus rursus distinguatur, gradus: 5. Est
color rubeus, cuius quatuor sunt gradus; 1. color di-
lutè rubeus in capillis, qui ruffi appellantur, appa-
rens 2. roseus, qui in rosis conspicitur. 3. purpureus
ac sanguineus. Huc pertinet & Vrina vinea ut & pas-
sea. 6. Est niger, sub quo iterum viridis, lividus, ater
&c. comprehenduntur.

XLIV. Secundum contenta deniq; Vrina fit sympto-
matica 1. si planè illis destituatur. 2. si fortè alieno
quàm albo colore tincta reperiantur. 3. si substantia
eorum sit divulsa, disrupta, nec continua & levis.

XLV. Præter dicta contenta etiam alia in Urinis
conspiciuntur liquori inhærentia: & vel in fundo, ut
farinacea sedimenta, parti farinæ crassiori, quæ exa-

ctiorem molæ confectionem fugit, similia: foliacea, folii longitudinem, & latitudinem referentia: furfuracea, furfuribus tritici bene moliti respondentia: pus, vermes, grumi sanguinis, arenulæ, calculi, carunculæ: vel in medio, quæ nunc sursum nunc deorsum vergunt, ut sunt pili, filamenta, & corpuscula atomis similia, materia item tartarum referens, colore variegata parietibus maculæ adhærens: vel in superficie, ut pinguedo, nunc parcius nunc copiosius punctatim Urinæ supernatans; filamenta telis aranearum similia: bullæ similes illis, quæ in aqua fervente cōspiciuntur, & nunc in una nunc in pluribus superficiem partibus consistunt: Spuma, quæ etiam post excretionem aliquandiu in Urina permanet; Corona, quæ maximè apparet, cum externæ partes, quæ liquoris superficies, & circumferentia sunt, alio colore tinguntur, quàm reliquus humor.

XLVI. Differentias Urinarum in statu ægro constitutorum hactenus habuimus: Tempestivum jam erat, ut causas talium Urinarum solum proponeremus. Verum cum Urina ad signa, tam diagnostica, quàm prognostica referatur, & causæ nihil sint aliud, quàm id quod ex Urina cognoscere cupimus, semioticā hîc trademus, hac methodo etiam in causarum notitiam deventuri.

XLVII. Hoc loco cautiones quædam adhibendæ ut scilicet videamus: 1. ne differentię Urinarum diversę proveniant à causa aliqua procatartica, aut potu & assumptis, aut alia ex sex rebus non naturalibus. 2. Ne Urina aliqua talis, vel talis evadat ex vitio ductuum, per quos Urina colatur. 3. Ut morbi sint in venis: quia in his magnam habet Urina significationem, licet in aliis;

aliis non sit contemnenda. 4. Ne sit febris pestilens: quia hac solet urinas aliquando naturalibus similes effundere.

XLVIII. Itaq; cuius pateat, urinam quocunque modo à naturali statu recedat, esse mali omnis indicium, juxta aphorism. 63. sect. 7.

XLIX. Si quantitatem excedat à natura sancitam, nisi plurima humiditatem subministrantia aut Diuretica assumpta, aut consueta corporis exercitia intermissa fuerint, significat renum intemperiem calidam & siccam, ut in diabetè: vel sentinam aut colluviem aliquam talium humorum latentem, nisi talis excretio fuerit critico modo facta.

L. Prænunciat talis Urinæ superfluitas subitam corporis extenuationem, qualem observavit, Fernelius lib. 6. Patholog: cap. 13. sed quæ critica est, accidit cum è *Phlogistone* ægri, unde anasarcam ita solvi author est Laur: Joubert: cap. 13. de Urinis: Convulsionem linguæq; paralyfin ita terminari scribit Hipp: in Coacis. **LI.** Si in quantitate deficiat Urina indicat i. præsentiam alicujus rei materiam hanc absumētis, quod in febribus ardētibus & nimio motu fieri solet. 2. Urinæ ad alium locum conversionem, ut in hydrope. 3. Vasorum angustiam seu obstructionē, vel à tuberculo adnato, vel ab humoribus crassis ibi hærentibus, vel deniq; à calculo. 4. Secreticis vel excreticis imbecillitatem.

LII. Talis Urinæ interceptio omnis mala: siquidem Hipp: in Coacis Urinas suppressas malas & convulsorias pronunciat, & Urinæ hinc modis suppressæ malum portendunt: secundum Varandæum in Prognost. Med. cap. 13.

LIII. Quibus Urina præter voluntatem effluit, & si fiat in non recordantibus, perniciofa censetur, Hipp. l. i. prophet. t. 28. cum fiat vel ob laxationem musculi sphincteris, vel ob faci attractricem supra modum auctam, vel ob copiam fecum in intestinis, vel ob apostemata in membris supra vesicam eam coarctantia.

LIV. Foetorem contrahunt Urinae i. ex putredine ut in febribus malignis, & iis, in quibus est magna putredo. 2. ex diuturniore in vesica retentione. 3. ex assumtis, quæ facile alterantur, multosq; secum humores trahunt, à quibus Urina odorem acquirit. 4. ex coctione minus bona.

LV. Bonum odorem in Urinis à causis internis vix expectare possumus, nisi quædam externa quæ difficulter mutantur & paucam secum materiam trahant, eamque talem, quæ non habeat vim Urinae malum odorem conciliandi, assumpta fuerint.

LVI. Urinae nihil olentes proficiscuntur à caloris nativi debilitate coctionisque imminutione, unde excrementitii humores Urinae non permiscuntur, sed aqua forè saltem, & feri portio excernitur. Tales autem Urinae malæ sunt, præsertim in febribus acutis.

LVII. Urinae bonum odorem spirantes cum solummodo proficiscantur à causa externa nihil singulare protendunt.

LIX. Malè verò olentes ob causas modo dictas sunt perniciosissimæ, præsertim si fuerint nigrae.

LIX. Crassæ Urinae evadunt i. ob crudorum crassorumq; humorum in venis copiam qui à reliquis jam secernuntur & à natura per has vias expelluntur.

2. ob apertam obstructionem, aut ruptum, abscessum in liene, Epate vel aliis partibus. 3. ob meatus satis patentes, quos crassior materia facilius pertransire possit.

LX. Tenuēs verò fiunt Vrinæ 1. Ex coctionis tum, ventriculi, tum Epatis, & venosi generis imbecillitate. 2. ex vasorum, quæ tranant, angustia. 3. ex rerum intemperie frigida. 4. ex materia in alium locum conversione.

LXI. Si Vrina crassa in morborum principiis reddatur, indicat magnam crassorum humorum in venis copiam, & ob id morbi longitudinem portendit: si verò in principio fuerit tenuis, & postea crassescat, triumphum naturæ canit: ideoq; per hanc crises fiunt quam plurimæ.

LXII. Vrinæ tenues nihil criticum, nihil salutare indicant: quia ejusmodi tenuitas caloris imbecillitatem arguit, qui non potest materiam ad pepasum, mediocriter incrassando perducere, tumq; alba & aquosa ut plurimum existit.

LXIII. Vrina tenuis in febris ardente pessima Hipp. in Coacis, in pueris exitiosissima 2. præfag. Comm. 33.

LXIV. Vrina clara dependet à coloris nostri legitima & naturali constitutione, qui non solum alimenta optimè elaborat, sed & excrementa ad optimas, quas quidem recipere possunt, qualitates reducit.

LXV. At turbida à calore minus rectè coquente, sed potius omnia turbante, & confundente oritur.

LXVI. Itaq; Urina, quæ clara mingitur, & postea turbatur, si à sano talis reddatur, indicat, eum ab optimo sanitatis tramite deflectere, & in morbum, præcipuè febrim, incidere posse: si ab ægro, significat quidem aliquam materiæ coctionem, verum majorem

rem

rem adhuc caloris præternaturalis, & materiæ crudæ copiam. In tali tamen constitutione nō soli claritati innitendum, indeq; iudicium petendum, sed alia conferenda nimirum quantitas, consistentia, color, & alia, quæ si rectè sese habeant, etiam claritatem melius quid protendere, constat.

LXVII. Melior censetur Urina, quæ turbida mingitur, & postea clarescit. Indicat enim fervorem, qui Urinam cōfundebat, jam cessare, vel calorem in Urina etiam excreta ulterius operari, ut ad formam naturalis Urinæ reducat.

LXVIII. Pessimæ sunt, quæ neq; sponte, neq; calore externo partes crassiores deponunt, præsertim si post principium morbi tales appareant: innuunt namq; tales calorem præternaturalem materiam agitantem augeri.

LXIX. Urina Oleacea si in principio appareat malum ominatur, cum denotet abundantiam humorum pessimorum: si verò post, melior habetur: indicat enim tum coctionem, & robur naturæ noxia è corpore pellens.

LXX. Alba Urina fit, vel ex defectu alicujus rei, vel ob admistionem alicujus rei. Alba seu aquosa Urina primi generis, indicat 1. Caloris nativi imbecillitatem, 2. Diverfionem materiæ Urinam tingentis, ei aliàs admixtæ, ad alia loca, 3. potus ingesti copiam & caliditatem renum ac Epatis, 4. Calculum in renibus vel vesica. Alterius generis Urinæ fiunt tales ob substantiæ alicujus albæ admistionem, sive fit pituita, sive semen, sive pus, sive lac è mammis. *Laur. in Anat. pag. 102.* sive aliud quid.

LXXI. Urina alba præsertim cum tenuitate in delirantibus mala *Hipp. 4. aphor. 72.* & nullum cum ejusmodi

modi Urina servatum esse testatur *Hipp. in Coac. Roderic. à Fonseca Comm. in Prog. Hipp. fol 82 dicit*, tales Urinas in pueris esse pessimas.

LXXII. Pallidus color oritur, quando bilis pallida vel flava, eaq; in exigua quantitate liquori admiscetur, qui color etiam pro bilis admistæ copia intenditur, vel remittitur.

LXXIII. Pallida Urina priore est melior (videndum tamen an forsan à quibusdam externis ita tincta fuerit) quia licet mancā adhuc & inchoatā saltem concoctionem significet, major tamen ea est, quā erat in alba.

LXXIV. Flammea fit à calore ad temperatum propius accedente, & indicat talis Urina coctionis non adeò magnam læsionem.

LXXV. Flava, aliis crocea, fit ab intensā caliditate Epatis, aut aliarum partium, & excedentis coctionis signum existit.

LXXVI. Rubra proficiscitur vel à sanguine, vel à bile rubra admixta: Si eum qui à sanguinis admistione oritur discernere velis, ab eò, qui à bile, pro signo distinctivo habebis splendorem, si enim splendeat, à bile, sin minus à sanguine eum provenisse iudicabis.

LXXVII. Nigra ortum ducit 1. ab obstructione solutā in splene. 2. à bilis atræ in sufficiente quant: commixtione. 3. à caloris nativi in partibus extinctione.

LXXVIII. Primi generis Urinæ nigræ non adeò malè censentur, cum evacuetur per eas id, quod aliàs naturæ oneri erat futurum, qualis nuper in puello quodam hîc loci observata est. Pejores sunt secundi generis cum intensissimum caloris gradum sequan-

tur: pessimæ sunt ultimi generis, & à *Gal. 1. de Cris. c. 5.* pro lethalibus habentur.

L X X I X. Post nigras oleosæ (quæ oriuntur ex humorum excrementitiorum talem colorem referentium admistione) pessimæ sunt.

L X X X. Ex contentis primum locum sibi vindicat sedimentum, quod in præternaturali constitutione provenit, interdum à succo quodam crudo, qui ob principium in seipso latens, neq; in sanguinem, neq; bilem, neq; pituitam, neque melancholicam mutari potest, admotis tamen humoribus quibusdam excrementitiis: interdum à solis hisce humoribus præter naturam in corpore coacervatis.

L X X X I. Urina quæ habet subsidentum albam, levem & æqualem per totum tempus usque ad judicationem, optima est.

L X X X I I. Urina quæ subsidentiam habet levem, & albam, sed ex intervallis, diuturnior est, quam prima & minus secunda.

L X X X I I I. Urina subrubra cum simili sedimento & levi diuturnior est, sed valdè salutaris.

L X X X I V. Enæorema easdem quas sedimentum causas habet, nisi quod interdum secundum materiæ conditiones & caloris gradum ab eo differat, qui crudum hunc succum tardius secernat & justo tardius ad fundum propellat.

L X X X V. Urinæ Enæorema pravum delirium interdum significat.

L X X X V I. Nubecula etiam sub hisdem causis comprehenditur, quibus sedimentum & suspensio: majoris tamen adhuc quàm reliqua duo cruditatis nuncia est, hincq; minùs fida, quàm hypostasis, & Enæorema censetur.

L X X X V I I.

LXXXVII. Quibus nubecula rubra quarto die in Urina apparet, illis septimo expectanda crisis: 4. *aph. 71.*

LXXXVIII. In feb. erraticis nubecula nigra indicat quartanam futuram *Hipp. in Coac.*

LXXXIX. De Colore contentorum idem est iudicium quod fuit de coloribus liquoris supra relatum.

XC. De Corona in Urinis nos missis aliorum opinionibus Fernelii sententiam ut probabiliorem retinemus, qui statuit; Coronam hanc docere, qualis in vasis maioribus sanguis habeatur. Nam tenuem & albam dilutum sanguinem & sero tenui perfusum ostendere: crassam & albam, pituitoso: citrinam, naturalem, croceam, bile multâ, eâq; flavâ conspersum: rubram, ardentem fervidum & accensum: viridem bile prassina & æruginosa: cœruleam & lividam vel naturali melancholia vel atra bile inquinatum.

XCI. Sedimenta in Urinis febricitantium, quæ crassioris farinæ speciem referunt, talia fiunt ob crassiorem sanguinis partem, quasi torrefactam, & talia diuturnam fore ægritudinem significant. *Hipp. 7. Aphor. 31.* Vel etiam exitialem, ut idem confirmat duabus historiis 1. & 3. *Epid.*

XCII. Sedimenta furfuracea, & foliacea à vesica ulcerata proveniunt; ideoq; hæc duo *Hipp. 2. Prog. t. 28.* ut pessima proponit, cum in morbis acutis & febrib. talem indicent caliditatem, & humorum acrimoniam, quæ possit etiam brevi temporis spatio, ipsam vesicam ulcerosam reddere.

XCIII. Puris causa est ulcus renum, Epatis, vesicæ, Ureterum, thoracis, & aliarum partium: carvunculæ

in Urina renum substantiam ulceratam esse docent :
grumi sanguinis, ruptum vel hians aliquod vas in
partibus, per quas transit Urina, significant.

XCIV. Vermes ex materia sordida & corrupta
ortum trahunt.

XC V. Arenulæ proficiscuntur ex materia crassa vi-
scosa, & feculenta, quæ nec à frigore, nec à calore
conerescat, sed in seipso internum coagulationis
principium foveat: Et tales non vesicæ solum, sed &
renum calculos detegunt: renum quidem ut Fern.
docet, si rubræ; vesicæ verò, si albæ fuerint.

XC VI. Pili vel filamenta in omnibus omnino cor-
poris partibus generari, & inde per Urinam excerni
possunt, indicantque materiam aliquam lentam &
pituitosam alicubi inhærere, ut author est *Hipp. 4. A-
phor. 76.*

XC VII. Pinguedo Urinis supernatans producitur
vel à colliquatione per calorem facta, vel ab epoto
oleo. Prior quidem peior est, quia indicat consum-
ptionem corporis ut est apud *Hipp. 2. Prog. t. 35.* Poste-
rior verò non adeo prava: sed nec hæc nimis tuta,
cum arguat caloris debilitatē, qui nequeat oleum as-
sumptum alterare, sed tale, quale assumptum erat
iterum permittat exire.

XC VIII. Bullæ & Spuma flatus in materia tenaci
præsentēs arguit, ac prout diutius durant vel citius
pereunt, materiæ visciditatem vel tenuitatem deno-
tant.

XC IX. Docuimus hætenus, quæ sit sanorum, quæ
item ægrorum Urinæ constitutio, paucis jam quo-
modo illa in naturali statu conservari possit quoque
proponimus.

C. Qui

C. Quicumque ergo Urinam in naturali suo statu conservare cupit.

1. Vitet nimium potulentorum & diureticorum usum.

2. Primam, secundam & tertiam coctionem factam tectamq; conferret.

3. Intemperata omnia fugiat.

4. A durioribus & difficulter mutationem suscipientibus abstineat.

5. Studeat vasorum naturali amplitudini.

6. In mingendo statum, & à naturâ præscriptum tempus observet, quantum quidem per honestatem licuerit.

7. Motus quo se exerceat sit moderatus.

8. Somnus & Vigilæ naturaliter se habeant.

9. Ordinem in assumendis observet.

10. A nimis animi motibus sibi caveat.

CI. Nisi ergo quisquam affectus supra in pathologicis relatos, & alios quam plurimos incurrere voluerit, hisce præscriptis legibus arctè se alligatum putet, quas non nisi hostis sibi ipsi infensissimus violare audet.

CII. Urina quatenus morbos & symptomata diversa excitat, Medicum ad hujus vel illius averfionē invitatur: ad quod opus perficiendum methodus ex speciali cujuslibet affectus tractatione petenda.

CIII. Quod si evacuatio per Urinam instituenda sit, facile vires talem laturas existimamus, modò videndum, ne magna sit materiæ educendæ copia, cum ea ad vias angustas delata facile obstruat, & ita sibi, aliisque transitum intercludat.

CV. Tempus hanc administrandi non est morbi principium, quo plerumque materia adhuc copiosior est, sed satius est differre hæc medicamenta, donec materia nonnihil imminuta sit.

CVI. Tandem sciendum usum Urinæ humanæ in Medicina esse celebratissimum. Cruda enim epota est diuretica: à peste præservat: foris applicata ophthalmiam, pforam, herpes, ulcera manantia, præsertim achores curat: menses movet: sanat cœliacos, colicos, utilis est & febribus omnibus.

Collyrium.

℞ Aq. Euphrag. ℥v.

foenic. ℥ij.

Chelidon. min. ℥j.

Sal. Urinæ ℥j.

Croci metallor. ℥ij. Linteo in quo ligatum sit succinum alb. & huic liquori intincto oculi ophthalmia laborantium abstergantur.

Balsam. ex Urina præservans à peste.

℞ Sal. Urinæ volat. ℥ss.

Ol. Angelicæ ℥j.

Extr. Angelic. ℥iiij. F. s. a. balsamus.

CVII. Plures qui desiderat Urinæ effectus, de iis consulat comm. Hieron. Reusneri in lib. Jodoci Willich. de Urin. quorum quamplurimos in fine ejus libri adjecit.

F I N I S.

